

Familien- und Vormundschafts- gesetzbuch

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Tłumaczenie

Ewa Schwierskott-Matheson

**Familien- und
Vormundschafts-
gesetzbuch**

**Kodeks rodzinny
i opiekuńczy**

Thumaczenie / Textübersetzung

Ewa Schwierskott-Matheson

Familien- und Vormundschafts- gesetzbuch

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Familien- und Vormundschaftsgesetzbuch

Stan prawny: / Rechtsstand: 13.6.2009

Ochrona praw autorskich: tłumaczenia tekstów ustawowych, jak również ich opracowania w ujednoliconej wersji, są chronione krajowym i międzynarodowym prawem autorskim. Ochrona ta dotyczy również pochodzących od Wydawnictwa tytułów artykułów, a także przypisów oraz opracowania redakcyjnego.

Urheberrechtlicher Schutz: die Übersetzungen der amtlichen Texte einschließlich der Einarbeitung von Aktualisierungen stehen unter dem Schutz des nationalen und internationalen Urheberrechts. Dies gilt auch für die nicht amtlichen Artikelüberschriften, für Anmerkungen in nicht amtlichen Fußnoten und für die sonstige redaktionelle Bearbeitung.

Redaktor prowadzący: Aleksandra Burba

Korekta: Anna Romaniuk

Projekt okładki: Maryna Wiśniewska

Projekt layoutu: Jacek Bociąg, Editio

© Wydawnictwo C.H. Beck 2009

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Editio, Pruszków

Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN: 978-83-255-1210-1

ISBN e-book: 978-83-255-2883-6

Spis treści / Inhaltsübersicht

Wstęp	VI
Einleitung	VII
Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ...	2
Familien- und Vormundschaftsgesetzbuch vom 25. Februar 1964	3

Wstęp

Niniejsze, dwujęzyczne wydanie kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ukazuje się w nowej szacie graficznej i uwzględnia ostatnie zmiany polskiego prawa rodzinnego.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy należy do podstawowych źródeł polskiego prawa cywilnego. Choć funkcjonuje jako osobny akt prawny, stanowi uzupełnienie kodeksu cywilnego. Uchwalony został 25.2.1964 i był od tego czasu wielokrotnie zmieniany. Ostatnia obszerna nowelizacja tego aktu prawnego miała miejsce w 2008 r. i weszła w życie 13.6.2009.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy reguluje kwestie związane z zawieraniem małżeństw, prawa i obowiązki małżonków, kwestie ojcostwa, stosunki między rodzicami a dziećmi, obowiązek alimentacyjny oraz opiekę nad dziećmi.

Wprowadzone w 2008 r. zmiany dotyczą istotnego problemu orzekania przez sądy o kontaktach między rodzicami a dziećmi po rozwodzie rodziców. Nowe przepisy doprecyzowały także ważne definicje – władzy rodzicielskiej, powinowactwa i pokrewieństwa. Uregulowano również kwestie nazwisk dzieci, obowiązku alimentacyjnego rodziców w stosunku do dzieci pełnoletnich, a w nowym dziale kodeksu zawarto regulacje dotyczące ustalenia i zaprzeczenia macierzyństwa.

Ewa Schwierskott-Matheson

Regensburg, wrzesień 2009

Einleitung

Diese zweisprachige Ausgabe des polnischen Familien- und Vormundschaftsgesetzbuches wurde grafisch neu gestaltet und berücksichtigt die letzten Änderungen des polnischen Familienrechts.

Das Familien- und Vormundschaftsgesetzbuch gehört zu den grundlegenden Quellen des polnischen Zivilrechts. Obwohl es als gesonderter Rechtsakt verfasst wurde, ist es als Ergänzung des Zivilgesetzbuches anzusehen. Das Familiengesetzbuch wurde am 25.2.1964 verabschiedet und wurde seit dem mehrmals geändert. Die letzte umfangreiche Änderung fand 2008 statt und ist am 13.6.2009 in Kraft getreten.

Das Familiengesetzbuch regelt die Angelegenheiten der Eheschließung, Rechte und Pflichten der Eheleute, Vaterschaft und die Beziehungen zwischen den Kindern und den Eltern, Unterhaltsverpflichtungen sowie die Vormundschaft und die Pflegschaft.

Die 2008 eingeführten Änderungen beziehen sich auf das wesentliche Problem der Rechtsprechung über den persönlichen Umgang zwischen den Kindern und Eltern nach einer Scheidung. Neue Vorschriften präzisieren wichtige Definitionen: der elterlichen Sorge, Verwandtschaft und Schwägerschaft. Es wurden auch wichtige Regelungen bezüglich der Namen von Kindern, der Unterhaltspflicht bezüglich der volljährigen Kinder sowie der Mutterschaftsfestlegung und Mutterschaftsanfechtung getroffen.

Ewa Schwierskott-Matheson

Regensburg, September 2009

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

z dnia 25 lutego 1964 r.
(Dz.U. Nr 9, poz. 59 ze zm.)

Familien- und Vormundschaftsgesetzbuch

vom 25. Februar 1964
(Dz.U. Nr. 9, Pos. 59 m.Ä.)

Kodeks rodzinny i opiekuńczy

z dnia 25 lutego 1964 r. (Dz.U. Nr 9, poz. 59)

(zm.: Dz.U. 1975, Nr 45, poz. 234; Dz.U. 1986, Nr 36, poz. 180; Dz.U. 1995, Nr 83, poz. 417; Dz.U. 1998, Nr 117, poz. 757; Dz.U. 1999, Nr 52, poz. 532; Dz.U. 2000, Nr 122, poz. 1322; Dz.U. 2001, Nr 128, poz. 1403; Dz.U. 2003, Nr 83, poz. 772, Nr 130, poz. 1188; Dz.U. 2004, Nr 162, poz. 1691; Dz.U. 2007 Nr 121, poz. 831, Nr 134, poz. 947, Nr 192, poz. 1378; Dz.U. 2008 Nr 220, poz. 1431)

Spis treści

Tytuł I. Małżeństwo	1-61 ⁶
Dział I. Zawarcie małżeństwa	1-22
Dział II. Prawa i obowiązki małżonków	23-30
Dział III. Małżeńskie ustroje majątkowe	31-54
Rozdział I. Ustawowy ustrój majątkowy	31-46
Rozdział II. Umowne ustroje majątkowe	47-51 ⁵
Oddział 1. Przepisy ogólne	47-47 ¹
Oddział 2. Wspólność majątkowa	48-50 ¹
Oddział 3. Rozdzielność majątkowa	51-51 ¹
Oddział 4. Rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków	51 ² -51 ⁵
Rozdział III. Przymusowy ustrój majątkowy	52-54
Dział IV. Ustanie małżeństwa	55-61
Dział V. Separacja	61 ¹ -61 ⁶
Tytuł II. Pokrewieństwo i powinowactwo	61 ⁷ -144 ¹
Dział I. Przepisy ogólne	61 ⁷ -61 ⁸
Dział Ia. Rodzice i dzieci	61 ⁸ -113 ⁶
Rozdział I. Pochodzenie dziecka	61 ⁹ -86
Oddział 1. Macierzyństwo	61 ⁹ -61 ¹⁶
Oddział 2. Ojcostwo	62-86
Rozdział II. Stosunki między rodzicami a dziećmi	87-113 ⁶
Oddział 1. Przepisy ogólne	87-91
Oddział 2. Władza rodzicielska	92-112 ²
Oddział 3. Kontakty z dzieckiem	113-113 ⁶
Dział II. Przynależność	114-127
Dział III. Obowiązek alimentacyjny	128-144 ¹

Familien- und Vormundschaftsgesetzbuch

vom 25. Februar 1964 (Dz.U. Nr. 9, Pos. 59 m.Ä.)

(Änderungen in: Dz.U. 1975, Nr. 45, Pos. 234; Dz.U. 1986, Nr. 36, Pos. 180; Dz.U. 1995, Nr. 83, Pos. 417; Dz.U. 1998, Nr. 117, Pos. 757; Dz.U. 1999, Nr. 52, Pos. 532; Dz.U. 2000, Nr. 122, Pos. 1322; Dz.U. 2001, Nr. 128, Pos. 1403; Dz.U. 2003, Nr. 83, Pos. 772, Nr. 130, Pos. 1188; Dz.U. 2004, Nr. 162, Pos. 1691; Dz.U. 2007 Nr. 121, Pos. 831, Nr. 134, Pos. 947, Nr. 192, Pos. 1378; Dz.U. 2008 Nr. 220, Pos. 1431)

Inhaltsübersicht

Titel I. Die Ehe	1-61 ⁶
Teil I. Eheschließung	1-22
Teil II. Rechte und Pflichten der Ehegatten	23-30
Teil III. Eheliche Güterstände	31-54
Kapitel I. Gesetzlicher Güterstand	31-46
Kapitel II. Vertragliche Güterstände	47-51 ⁵
Unterteil 1. Allgemeine Bestimmungen	47-47 ¹
Unterteil 2. Gütergemeinschaft	47-47 ¹
Unterteil 3. Gütertrennung	51-51 ¹
Unterteil 4. Gütertrennung mit Zugewinnausgleich	51 ² -51 ⁵
Kapitel III. Zwingender Güterstand	52-54
Teil IV. Ende der Ehe	55-61
Teil V. Getrenntleben	61 ¹ -61 ⁶
Titel II. Verwandtschaft und Schwägerschaft	61 ⁷ -144 ¹
Teil I. Allgemeine Vorschriften	61 ⁷ -61 ⁸
Teil Ia. Eltern und Kinder	61 ⁸ -113 ⁶
Kapitel I. Mutterschaft und Vaterschaft	61 ⁹ -86
Unterteil 1. Mutterschaft	61 ⁹ -61 ¹⁶
Unterteil 2. Vaterschaft	62-86
Kapitel II. Beziehungen zwischen Kindern und Eltern	87-113 ⁶
Unterteil 1. Allgemeine Bestimmungen	87-91
Unterteil 2. Elterliche Sorge	92-112 ²
Unterteil 3. Umgang mit dem Kind	113-113 ⁶
Teil II. Annahme	114-127
Teil III. Unterhaltspflicht	128-144 ¹

Tytuł III. Opieka i kuratela	145-184
Dział I. Opieka nad małoletnim	145-174
Rozdział I. Ustanowienie opieki	145-153
Rozdział II. Sprawowanie opieki	154-164
Rozdział III. Nadzór nad sprawowaniem opieki	165-168
Rozdział IV. Zwolnienie opiekuna i ustanie opieki	169-174
Dział II. Opieka nad ubezwłasnowolnionym całkowicie	175-177
Dział III. Kuratela	178-184

Titel III. Vormundschaft und Pflegschaft	145-184
Teil I. Vormundschaft über einen Minderjährigen	145-174
Kapitel I. Anordnung der Vormundschaft	145-153
Kapitel II. Ausübung der Vormundschaft	154-164
Kapitel III. Aufsicht über die Vormundschaft	165-168
Kapitel IV. Befreiung des Vormundes und Beendigung der Vormundschaft	169-174
Teil II. Vormundschaft über voll Entmündigte	175-177
Teil III. Die Pflegschaft	178-184

Tytuł I. Małżeństwo

Dział I. Zawarcie małżeństwa

Art. 1

Przesłanki

§ 1. Małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta jednocześnie obecni złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wstępują ze sobą w związek małżeński.

§ 2. Małżeństwo zostaje również zawarte, gdy mężczyzna i kobieta zawierający związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego w obecności duchownego oświadczą wolę jednoczesnego zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu i kierownik urzędu stanu cywilnego następnie sporządzi akt małżeństwa. Gdy zostaną spełnione powyższe przesłanki, małżeństwo uważa się za zawarte w chwili złożenia oświadczenia woli w obecności duchownego.

§ 3. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się, jeżeli ratyfikowana umowa międzynarodowa lub ustawa regulująca stosunki między państwem a kościołem albo innym związkiem wyznaniowym przewiduje możliwość wywołania przez związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu tego kościoła albo innego związku wyznaniowego takich skutków, jakie pociąga za sobą zawarcie małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

§ 4. Mężczyzna i kobieta, będący obywatelami polskimi przebywającymi za granicą, mogą zawrzeć małżeństwo również przed polskim konsulem lub przed osobą wyznaczoną do wykonywania funkcji konsula.

Art. 2

Ustalenie nieistnienia małżeństwa

Jeżeli mimo niezachowania przepisów artykułu poprzedzającego został sporządzony akt małżeństwa, każdy, kto ma w tym interes prawny, może wystąpić z powództwem o ustalenie nieistnienia małżeństwa.

Art. 3

Dokumenty przedślubne

§ 1. Osoby zamierzające zawrzeć małżeństwo powinny złożyć lub przedstawić kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokumenty niezbędne do zawarcia małżeństwa, określone w odrębnych przepisach.

§ 2. Jeżeli otrzymanie dokumentu, który osoba zamierzająca zawrzeć małżeństwo jest obowiązana złożyć lub przedstawić kierownikowi urzędu stanu cywilnego, napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, sąd może zwolnić tę osobę od obowiązku złożenia lub przedstawienia tego dokumentu.

Titel I. Die Ehe

Teil I. Eheschließung

Voraussetzungen

§ 1. Eine Ehe wird dadurch geschlossen, dass ein Mann und eine Frau bei gleichzeitiger Anwesenheit vor dem Leiter des Standesamtes erklären, dass sie miteinander in den Ehebund eintreten.

§ 2. Eine Ehe wird auch dadurch geschlossen, dass ein Mann und eine Frau, die eine Ehe nach dem Recht einer Kirche oder Glaubensgemeinschaft schließen, in Gegenwart des Geistlichen den Willen erklären, die Ehe nach dem polnischen Recht zu schließen und der Leiter des Standesamtes hiernach eine Heiratsurkunde ausfertigt. Werden diese Voraussetzungen erfüllt, gilt die Ehe bereits in dem Zeitpunkt als geschlossen, in dem die Willenserklärungen in Anwesenheit des Geistlichen abgegeben worden sind.

§ 3. Die vorangehende Vorschrift findet dann Anwendung, wenn ein ratifizierter völkerrechtlicher Vertrag oder ein Gesetz, das die gegenseitigen Beziehungen zwischen einer Kirche oder Glaubensgemeinschaft und dem Staat regelt, die Möglichkeit vorsieht, dass die Eheschließung nach dem Recht dieser Kirche oder der Glaubensgemeinschaft gleiche Folgen, wie die Eheschließung vor dem Leiter des Standesamtes hervorruft.

§ 4. Ein Mann und eine Frau, die polnische Staatsangehörige sind und sich im Ausland aufhalten, können eine Ehe auch vor dem polnischen Konsul oder vor einer anderen Person, die zur Ausübung der Funktionen des Konsuls beauftragt worden ist, schließen.

Feststellung des Nichtbestehens der Ehe

Ist eine Heiratsurkunde ausgefertigt worden, obwohl die Vorschriften des vorangegangenen Artikels nicht beachtet wurden, so kann jeder, der ein rechtliches Interesse hat, die Klage auf Feststellung des Nichtbestehens der Ehe erheben.

Zur Eheschließung notwendige Urkunden

§ 1. Personen, die eine Ehe schließen wollen, sollen dem Leiter des Standesamtes die zur Eheschließung notwendigen Urkunden vorlegen, die in anderen Rechtsvorschriften genannt werden.

§ 2. Ist die Beschaffung der Urkunden, die zur Eheschließung notwendig sind, mit schwer zu überwindbaren Schwierigkeiten verbunden, so kann das Gericht den Heiratswilligen von der Pflicht, das Dokument vorzulegen oder zu überreichen, befreien.

Art. 1

Art. 2

Art. 3

§ 3. Kierownik urzędu stanu cywilnego wyjaśnia osobom zamierzającym zawrzeć małżeństwo doniosłość związku małżeńskiego, przepisy regulujące prawa i obowiązki małżonków oraz przepisy o nazwisku małżonków i o nazwisku ich dzieci.

Art. 4 Okres oczekiwania

Małżeństwo przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego nie może być zawarte przed upływem miesiąca od dnia, kiedy osoby, które zamierzają je zawrzeć, złożyły kierownikowi urzędu stanu cywilnego pisemne zapewnienie, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie tego małżeństwa. Jednakże kierownik urzędu stanu cywilnego może zezwolić na zawarcie małżeństwa przed upływem tego terminu, jeżeli przemawiają za tym ważne względy.

Art. 4¹ Zaświadczenie

§ 1. Osobom zamierzającym zawrzeć małżeństwo w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 kierownik urzędu stanu cywilnego wydaje zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz treść i datę złożonych przed nim oświadczeń w sprawie nazwisk przyszłych małżonków i ich dzieci.

§ 2. Zaświadczenie traci moc po upływie trzech miesięcy od dnia jego wydania.

§ 3. Wydając zaświadczenie kierownik urzędu stanu cywilnego informuje strony o dalszych czynnościach koniecznych do zawarcia małżeństwa.

Art. 5 Odmowa

Kierownik urzędu stanu cywilnego, który dowiedział się o istnieniu okoliczności wyłączającej zawarcie zamierzonego małżeństwa, odmówi przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński lub wydania zaświadczenia, o którym mowa w art. 4¹, a w razie wątpliwości zwróci się do sądu o rozstrzygnięcie, czy małżeństwo może być zawarte.

Art. 6 Pełnomocnictwo

§ 1. Z ważnych powodów sąd może zezwolić, żeby oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński lub oświadczenie przewidziane w art. 1 § 2 zostało złożone przez pełnomocnika.

§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym i wymieniać osobę, z którą małżeństwo ma być zawarte.

§ 3. Der Leiter des Standesamtes erklärt den Heiratswilligen die Bedeutung der Ehe, erläutert die Vorschriften über die Rechte und Pflichten der Eheleute und die Vorschriften über den Familiennamen der Eheleute und ihrer Kinder.

Zeit der Erklärung

Eine Ehe vor dem Leiter des Standesamtes kann nicht vor Ablauf eines Monats ab dem Tag geschlossen werden, an welchem die Heiratswilligen eine Erklärung vorgelegt haben, dass ihnen keine Umstände bekannt sind, die der Eheschließung entgegenstehen. Der Leiter des Standesamtes kann die Eheschließung vor Ablauf dieser Frist genehmigen, wenn hierfür wichtige Gründe vorliegen.

Bescheinigung

§ 1. Haben die Heiratswilligen die Absicht, die Ehe gemäß Art. 1 § 2 und § 3 zu schließen, stellt der Leiter des Standesamtes eine Bescheinigung aus, die den Inhalt und das Datum ihrer abgegebenen Erklärungen hinsichtlich der gewählten Nachnamen der Eheleute, sowie ihrer Kinder und in der bestätigt wird, dass der Schließung der Ehe keine Umstände entgegenstehen.

§ 2. Die Bescheinigung des Standesamtes verliert ihre Gültigkeit nach drei Monaten ab dem Datum der Ausstellung.

§ 3. Bei der Ausstellung der Bescheinigung unterrichtet der Leiter des Standesamtes die Parteien über die weiteren für die Eheschließung notwendigen Handlungen.

Verweigerung

Erlangt der Leiter des Standesamtes Kenntnis von Umständen, die der beabsichtigten Eheschließung entgegenstehen, so hat er die Entgegennahme der Erklärungen über den Eintritt in den Ehebund oder die Ausstellung der in Art. 4 (1) genannten Bescheinigung zu verweigern. Er wendet sich in Zweifelsfällen an das Gericht, das über die Zulässigkeit der Eheschließung entscheidet.

Bevollmächtigung

§ 1. Das Gericht kann aus wichtigen Gründen gestatten, dass die Erklärung über den Eintritt in den Ehebund oder die Erklärung die in Art. 1 § 2 vorgesehen ist, durch einen Bevollmächtigten abgegeben wird.

§ 2. Die Vollmacht soll schriftlich erteilt werden, die Unterschrift amtlich beglaubigt sein und die Person nennen, mit der die Ehe geschlossen werden soll.

Art. 4**Art. 4¹****Art. 5****Art. 6**

Art. 7**Forma zawarcia; oświadczenia**

§ 1. Jeżeli małżeństwo jest zawierane przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński powinny być złożone publicznie w obecności dwóch pełnoletnich świadków.

§ 2. Kierownik urzędu stanu cywilnego zapytuje mężczyznę i kobietę, czy zamierzają zawrzeć ze sobą małżeństwo, a gdy oboje odpowiedzą na to pytanie twierdząco, wzywa ich do złożenia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński oraz oświadczeń w sprawie nazwisk małżonków i ich dzieci.

§ 3. Każda z osób zawierających małżeństwo składa oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński, powtarzając za kierownikiem urzędu stanu cywilnego treść oświadczenia lub odczytując je na głos. Osoba nie mogąca mówić składa oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński podpisując akt małżeństwa.

§ 4. Po złożeniu oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński przez obie strony kierownik urzędu stanu cywilnego ogłasza, że wskutek zgodnych oświadczeń obu stron małżeństwo zostało zawarte.

Art. 8**Obowiązki duchownego**

§ 1. Duchowny, przed którym zawierany jest związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego, nie może przyjąć oświadczeń przewidzianych w art. 1 § 2 – bez uprzedniego przedstawienia mu zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, sporządzonego przez kierownika urzędu stanu cywilnego.

§ 2. Niezwłocznie po złożeniu oświadczeń, o których mowa w § 1, duchowny sporządza zaświadczenie stwierdzające, że oświadczenia zostały złożone w jego obecności przy zawarciu związku małżeńskiego podlegającego prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego. Zaświadczenie to podpisują duchowny, małżonkowie i dwaj pełnoletni świadkowie obecni przy złożeniu tych oświadczeń.

§ 3. Zaświadczenie, o którym mowa w § 2, wraz z zaświadczeniem sporządzonym przez kierownika urzędu stanu cywilnego na podstawie art. 4¹ § 1, duchowny przekazuje do urzędu stanu cywilnego przed upływem pięciu dni od dnia zawarcia małżeństwa; nadanie jako przesyłki poleconej w polskiej placówce pocztowej operatora publicznego jest równoznaczne z przekazaniem do urzędu stanu cywilnego. Jeżeli zachowanie tego terminu nie jest możliwe z powodu siły wyższej, bieg terminu ulega zawieszeniu przez czas trwania przeszkody. Przy obliczaniu biegu terminu nie uwzględnia się dni uznanych ustawowo za wolne od pracy.